

آداب و احکام

کتاب و کار

www.ketab.ir

مطابق با فتاوی

حضرت آیه الله العظمی علوی کرگانی (دام ظلہ الوارف)

کسب و کار

مطابق با فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی علوی گرگانی (دام ظلّه الوارف)

ناشر	فقیه اهل بیت
نوبت چاپ	اول/۱۳۹۱
چاپ	قدس/قم
قطع	وزیری
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۴۰۰۰ تومان

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۳۱۶-۷-۶ ISBN 978-600-92316-7-6

مراکز پخش:

قم - خیابان شهداء (صفائیه) - کوچه ۲۶ - پلاک ۸ تلفن: ۷۷۴۱۱۳۲-۷۷۴۳۴۱۱

دورنگار: ۷۷۴۳۶۸۹

تهران - میدان قیام - بلوار قیام - تلفن: ۳۳۱۲۴۴۷۶-۳۳۱۲۴۴۸۹ دورنگار: ۳۳۵۵۵۶۱۲

مشهد - چهارراه شهداء - خیابان آزادی - آزادی ۷ تلفن: ۲۲۵۲۹۳۲

گرگان - خیابان امام خمینی (ره) - سرچشمه - روبروی درمانگاه هاشمی - پلاک ۱۰

تلفن: ۲۲۴۷۷۷۷ (۰۱۷۱) دورنگار: ۲۲۲۲۱۷۹

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	ضرورت آشنایی با آداب معامله
۱۶	«مستحبات معامله»
۱۷	امور مکروه در معامله
۱۸	بازار اسلامی:
۲۰	آثار مال حرام و حرام خواری
۲۱	آثار لقمه حلال
۲۳	لقمه‌های آتشین:
۲۳	* رشوه
۲۳	* کم‌فروشی
۲۴	* دزدی
۲۵	* خیانت
۲۷	* تضییع مال یتیم
۲۸	* ربا
۳۲	* غش:
۳۷	بزرگ‌ترین خیانت
۴۲	کاردانی و تخصص و تعهد

۴۳	بازرگان راستگو
۴۴	آداب تجارت
۴۵	* سوگند خوردن
۴۷	امروز و فردا کردن
۴۸	سفارش امیرالمؤمنان علیه السلام به بازاریان
۵۱	امام صادق علیه السلام و سود برابر سرمایه
۶۰	تصرف اموال عمومی
۶۱	انتخاب کسب
۶۲	اخلاق کسب و کار
۶۴	فرهنگ سازمانی
۶۶	مدل کسب و کار
۷۰	غذای حلال پله‌ی اول کمال
۷۱	معرفت جز با نان حلال امکان ندارد
۷۲	نان و تعلیم و تربیت از دیدگاه اسلام
۷۴	تأثیر نان بر رفتار آدمی حد و مرز و فرقه و این ندارد
۷۵	تأثیر تقوی و اغذیه مادر بر کودک قبل از تولد و دوران بارداری
۷۵	تأثیر تقوی و اغذیه مادر بر کودک در دوران شیر خوارگی
۷۶	اثر تغذیه‌ی حلال در تربیت دوران کودکی
۷۸	پرهیز از لقمه شبهه
۷۹	پول شبهه ناک
۷۹	ذکر نام خدا در تهیه غذا
۸۰	اثر غذای شبه ناک
۸۰	علت فوت نماز شب
۸۱	غذای کاملاً حلال

۸۱	مال حلال به فرزندان خود بخورانید
۸۲	لقمه حرام:
۸۲	غذای حرام چرک و خونابه‌ای بیش نیست اگر بصیرت داشته باشیم:
۸۴	بی سواد حافظ قرآن:
۸۶	حلوای ارسالی معاویه
۸۷	احکام خرید و فروش
۸۸	معاملات مکروه
۸۸	معاملات حرام
۹۳	شرائط فروشنده و خریدار
۹۴	شرائط جنس و عوض آن
۹۶	صیغه خرید و فروش
۹۶	خرید و فروش میوه‌ها
۹۹	استفتائات خرید و فروش
۹۹	خرید و فروش اعیان نجسه
۹۹	کم فروشی
۱۰۰	ربا و رشوه و زورگیری
۱۰۲	غش در معامله
۱۰۳	شعبده‌بازی، شطرنج و پاسور
۱۰۳	خرید و فروش مواد مخدر
۱۰۶	خرید و فروش کتب ضالّه
۱۰۷	دعانویسی، رمل و جفر و ستاره‌شناسی
۱۰۸	فیلمبرداری و عکاسی از نامحرم
۱۰۹	نقاشی، مجسمه سازی و تصاویر ذی روح
۱۱۳	اجرت تراشیدن ریش

۱۱۴	احتکار
۱۱۴	قمار
۱۱۶	خرید و فروش آلات موسیقی
۱۱۷	درآمد خوانندگی
۱۱۷	درآمد فروش نوار و فیلم مبتذل
۱۱۸	فروش طلاجات
۱۱۸	متفرقات
۱۲۰	مسائل معاملات
۱۲۰	معامله با اطفال
۱۲۰	معامله با اطفال
۱۲۱	شرایط بیع
۱۲۳	فروش مال دیگران
۱۲۴	شک در مالکیت
۱۲۶	خرید و فروش جنس به قیمت
۱۲۷	بیع فضولی
۱۳۰	ترقی قیمت
۱۳۲	احیاء زمین
۱۳۳	خرید و فروش اوراق بهادار
۱۳۴	خرید و فروش بصورت نقد و نسیه
۱۳۷	وکالت در خرید و فروش
۱۳۸	شرط ضمن عقد معاملات
۱۳۹	خیار در معامله
۱۴۲	معاطات
۱۴۲	معاملات ربوی

۱۴۶	عقود شرعی
۱۴۷	معامله سلف
۱۴۷	شرط معامله سلف
۱۴۸	احکام معامله سلف
۱۴۹	فروش طلا و نقره
۱۴۹	مواردی که انسان می تواند معامله را به هم بزند
۱۵۴	احکام مضاربه
۱۷۰	احکام شرکت
۱۷۴	احکام صلح
۱۷۶	احکام اجاره
۱۷۸	شرایط مالی که آنرا اجاره می دهند
۱۷۹	شرایط استفاده ای که مال را برای آن اجاره می دهند
۱۸۰	مسائل متفرقه اجاره
۱۸۵	استفتائات شرکت
۱۸۵	تصرف شریک بدون اذن شرکاء
۱۸۶	تعریف و تقسیم شرکت و هزینه های شرکت
۱۹۱	احکام شرکت
۱۹۳	قرعه
۱۹۴	متفرقات
۱۹۵	احکام جعاله
۱۹۷	احکام مزارعه
۲۰۰	احکام مسابقات
۲۰۲	کسانی که نمی توانند در مال خود تصرف کنند
۲۰۳	احکام وکالت

۲۰۶	استفتائات وکالت
۲۰۷	احکام قرض
۲۱۰	استفتائات قرض
۲۱۰	مستثنیات دین
۲۱۱	فروش اموال بدهکار در مقابل دین
۲۱۱	پرداخت دین
۲۱۲	خسارت تأخیر اداء دین
۲۱۳	متفرقات دین
۲۱۵	احکام حواله دادن
۲۱۷	احکام رهن
۲۱۹	احکام ضامن شدن
۲۲۲	استفتائات ضامن شدن
۲۲۲	ضمان در مال غصب
۲۲۲	ضمان در مصرف آب و برق
۲۲۳	ضمان اموال غیر
۲۲۷	ضمان ید امانی
۲۲۹	ضمان در مالکیت
۲۲۹	قیمت گذاری مال تلف شده
۲۳۰	ضمان در مورد بیمار
۲۳۱	متفرقات ضمان
۲۳۴	احکام کفالت
۲۳۵	احکام ودیعه (امانت)
۲۳۸	احکام عاریه
۲۴۱	احکام اوراق بهادار و سفته

۲۴۶	احکام سرقتی
۲۴۹	استفتانات سرقتی
۲۵۵	مسائل مربوط به بانک‌ها
۲۵۷	اعتبارهای بانکی
۲۵۷	واردات کالا
۲۵۸	صادرات کالا
۲۶۰	نگهداری کالا به وسیله بانک
۲۶۱	ضمانت‌نامه‌های بانکی
۲۶۲	فروش سهام
۲۶۳	حواله‌های داخلی و خارجی
۲۶۵	جایزه‌های بانکی
۲۶۶	تحصیل و نقد کردن سفته‌ها و چک‌ها
۲۶۷	خرید فروش پول‌ها و ارزهای خارجی
۲۶۷	حساب‌های جاری
۲۶۸	خرید و فروش سفته‌ها
۲۷۱	حواله‌های بانکی
۲۷۳	استفتانات مسائل بانکی
۲۸۲	احکام بیمه
۲۸۳	قراردادهای بیمه‌ای

مقدمه

از مهم‌ترین ارکان هر نظام و حکومتی مسأله اقتصاد و پرداخت‌های مالی است، به طوری که از جنبه ظاهر، دوام و استقلال حکومت بستگی تام به آن دارد.

امروزه قدرت‌های بزرگ دنیا می‌کوشند تا از جهت اقتصادی بر آفران خود برتری یابند و لذا با بی‌مهری تمام و تا سرحدّ جنون به کشورهای ضعیف ظلم می‌کنند و با تطمیع و یا تهدید سران کشورهای مستضعف، دست به چپاول مخازن آنها زده، سرمایه‌های ملی آنان را غارت می‌کنند.

حکومت‌های ضعیف هم با تغییر در گوناگون و بستن مالیات‌های سنگین و بهره‌کشی از مردم بیچاره، جور حاکمان جهانخوار را می‌کشند و جیب آنان را پر می‌کنند تا مگر از این حکومت پوشالی و زودگذر دنیا طرخی نماند و بهره‌ای ببرند. لذا هر روز به اسمی جدید و سازی نو، مردم نگون‌بخت را سرکوب می‌کنند و با سوء استفاده از غفلت و بی‌خبری آنان سرمایه‌های آنان را به تاراج می‌برند.

این وضع حکومت‌های بزرگ و دست‌نشانده‌های آنان است اما اسلام عزیز که بهترین نظام را به خود اختصاص داده، با برنامه‌های مردمی و متین به دور از هر گونه ظلم و تجاوز، حکومت خود را بر اساس صدق و صفا و محبت، پایه ریزی کرده و افراد را برای برپایی یک نظام اقتصادی ملی به یک بسیج عمومی دعوت فرموده است.

اساس این برنامه بر دو محور «وجوب» و «استحباب» استوار است. یعنی: بعضی از پرداخت‌های مالی را اجباری و برخی را اختیاری قرار داده است. ولی نکته قابل

توجه آن است که اسلام در این مسأله همه مردم را از فقیر و غنی به یک چشم نگاه نمی‌کند، بلکه پرداخت‌های اجباری را تنها از افراد ثروتمند طلب می‌نماید و پرداخت‌های اختیاری را از عموم مردم می‌خواهد. لذا بر آن شدیم تا با یاری خداوند متعال و عنایات خاصه امام عصر (ارواحنا فداه) مجموعه‌ای از آداب و احکام خرید و فروش و کسب و کار را جمع آوری نموده؛ باشد که مورد توجه مؤمنین، اهل کسب و تجارت محترم قرار گیرد.

و من الله التوفیق

امیر محسن فاطمی مهر

۱۵ شوال ۱۴۳۱

www.ketab.ir